

Bergen 15.08.2014

Bildende Kunstneres Forening Hordaland, BKFH
Postboks 1745 Nordnes
5005 Bergen
Epost: bkfh@bkfh.no
Tlf. 55 90 85 99/92 82 02 12/ 92 62 39 92

Kulturdepartementet
Postboks 8030dep
0030 Oslo

Høringssvar til utredningen av Norsk Kulturråd

På vegne av Bildende Kunstneres Forening Hordaland, BKFH, setter vi pris på muligheten til å komme med våre synspunkter og kommentarer til den nylig framlagte utredningen av Norsk Kulturråd. BKFH er en av 20 grunnorganisasjoner i fagorganisasjonen Norske Billedkunstnere, og representerer ca. 250 billedkunstnere i Hordaland.

Vi har lest utredningen med interesse, og har valgt ut noen områder som vi ønsker å kommentere spesielt på.

Oppnevning av stipendkomiteene (punkt 3.1-4, 5.2)

I utredningen foreslås det å flytte oppnevningsretten til komiteene for Statens Kunstnerstipend fra medlemmene i fagorganisasjonene til Kulturrådet. Hensikten skal være å øke armlengdes avstand til tildelingene. Vi mener at en slik omlegging vil virke mot sin hensikt, og snarere redusere avstanden til politiske myndigheter. Det vil også svekke kvaliteten på komiteenes kunstneriske vurderinger. Dette vil vi utdype under.

Pr. i dag er det altså de ca. 30 000 medlemmene av kunstnerorganisasjonene som avgjør hvem som skal sitte i stipendkomiteene. Dette foregår gjennom en valgprosess hvor generalforsamling oppnevner en nominasjonskomité, som i sin tur innstiller kandidater til stipendkomiteene. Medlemmene i organisasjonene kan så gi sin stemme til de kandidatene de ønsker i stipendkomiteene. De fleste profesjonelle kunstnere oppfyller kravene til medlemskap i disse organisasjonene, og søkerne til stipendordningene har således en høy grad av demokratisk innflytelse på denne prosessen. Utredningen påpeker at valgordningen holder søkere som ikke kvalifiserer til medlemskap i organisasjonene utenfor, men dette gjelder evt. et så lite mindretall at det ikke bør være relevant for en så stor omlegging som her foreslås.

Alle kandidatene til stipendkomiteene gjennomgår altså fagfellevurdering i to instanser; først av nominasjonskomiteen, og deretter i det demokratiske valget blant sine kolleger. Innen de fleste fagfelt, fra vitenskapelig forskning til godkjenning av håndverkertjenester, er fagfellevurdering den etablerte metoden for å vurdere kvaliteten på et fagarbeid. Slik ivaretas altså kriteriet om at kvalitet skal være det avgjørende i tildelingene også på kunstfeltet.

Vi mener at fagfellevurderingen også må gjenspeiles i oppnevningen av komiteene, for å sikre at det kunstfaglige skjønnet som utøves har forankring og legitimitet i fagmiljøet komitémedlemmene skal representere.

Fra utredningen: *Selv om kunstnerorganisasjonene har en viktig og legitim rolle som varetakere av kunstneres interesser, bør denne rollen holdes adskilt fra kunststøttesystemet som skal fordele støtte ut fra en uavhengig, kunstfaglig vurdering.*

Her mener vi at utredningsgruppen har foretatt en teoretisk vurdering som ikke reflekterer realitetene i kunstfeltet. Det er ingen kunst uten kunstnere, og som varetakere av kunstneres interesser, er organisasjonene også varetakere av *kunstens* interesser. Det er i disse fagorganisasjonene, som består av kunstnere, at den faglige kompetansen som utredningen etterspør finnes. Vi mener at det derfor blir feil å atskille kunststøttesystemet fra kunstneres organisasjoner, simpelthen fordi det ikke vil finnes noen bedre kvalifiserte institusjoner for å foreta vurderinger av komitémedlemmene, og som samtidig oppfyller kriteriene om faglighet, maktspredning og uavhengighet.

Vi stiller også spørsmål ved det alternativet som foreslås i utredningen, som går ut på at Kulturrådet skal oppnevne stipendkomitémedlemmene. Kort sagt: Hvordan maktspredning ved å ta oppnevning retten fra 30 000 kvalifiserte fagfolk og overføre den på syv hender i Kulturrådet? Et Kulturråd som foreslås oppnevnt via en politisk utnevnt valgkomité? Vi kan ikke se at dette er med på å øke armlengdes avstand eller å gi maktspredning i kulturfeltet. Vi er også skeptiske forventningen om at denne lille gruppen vil besitte tilstrekkelig kunnskap og oversikt til å kunne foreta kvalifiserte vurderinger av 120 komitémedlemmer, alt fra skuespillere, via forfattere til billedkunstnere, annethvert år.

Det foreslås å opprette en forslagsbank, hvor forslag til hvem som skal sitte i de ulike stipendkomiteene kan samles. Ett sted i utredningen står det at "alle" skal kunne sende inn forslag (4.3), et annet sted står det at for eksempel Fylkeskommuner og organisasjoner skal foreslå (5.2). Vi mener denne modellen ikke sikrer kunstfaglig erfaring og kompetanse til å bedømme kunstnerisk kvalitet i stipendkomiteene. At det videre er Kulturrådets syv medlemmer, som ifølge utredningen ikke nødvendigvis lenger har faglig erfaring og kompetanse selv, som skal manøvrere i alle disse forslagene, mener vi er svakt på vegne av den kunstneriske kvaliteten som utredningen setter seg fore å sikre.

Sammensetningen av Kulturrådet

Vi vil i forlengelsen av avsnittet over få kommentere på forslaget om å gå bort fra ordningen med at rådsmedlemmene representerer hvert sitt fagutvalg i Kulturrådet (4.4). Dagens ordning sikrer at Kulturrådet består av medlemmer med høy kulturfaglig kompetanse. Dette er med på å gi rådets beslutninger legitimitet, og er en forutsetning for at kulturrådet ivaretar kunsten og kulturens interesser på en god måte. Vi mener, i kontrast til utredningen, at medlemmene i kulturrådet *bør* representere særskilte kunstfelt (som i dag). Det er gjennom meningsbrytning mellom dem som jobber i kunst- og kulturfeltet at hensynet til kunsten ivaretas når gode strategier skal utarbeides.

Vi håper våre innspill vil komme til nytte i den videre behandlingen av utredningen, og takker for oppmerksomheten.

På vegne av Bildende Kunstneres Forening Hordaland

Vilde Salhus Røed, leder

Erik Friis Reitan, nestleder